

A szökevények

Alkalmi gyermekszínjáték március tizenötödikére három felvonásban.

Írta: Várdótfalvi SALAMON LASZLÓ tanító.

Személyek:

Tanító.

Bíró.

Szilvási gazda.

Janesi, V. osztályos

Misi, IV. osztályos

Pista, V. osztályos

Gyurka, III. osztályos

Gábor, III. osztályos

Géza, II. osztályos

Károly

Jóska

Laci

I. Vámőr.

II. Vámőr.

osztatlan falusi iskola tanulói.

megszállott területen lakó fiucskák.

Történik egy faluban a trianoni határ mentén március 15-én.

Szin: Faluvégi gyümölcsöskertek a határ mentén. Háttérre festve jobbról egy magasabb kőoszlop, rajta: »M« és »R« betűk. Balról kisebb háromszínűre festett határjelző oszlop, ráírva: trianoni határ. Jobbról és balról háttérre festett gyümölcsfák. Kijárat kétoldalt.

ELSŐ FELVONÁS.

Első jelenet.

I. Vámőr. II. Vámőr: (A szin közepén állva beszélgetnek.)

I. Vámőr: Vett-e észre valami különösebbet, bajtárs?

II. Vámőr: A mi oldalunkon csendes, kihalt a határ...

I. Vámőr: Március tizenötödike van. Nemzeti ünnep. A nép otthon ünnepel. Hát a tulsó oldalon dolgoznak-e a szőlőkben, vagy a földeken?

II. Vámőr: A hodály környékén kapálnak...

I. Vámőr: Az oláhok... Ott vannak a földjeik, meg a tótoké is. De emitt a Szilvásokban?

II. Vámőr: Egy teremtetett lelket se láttam...

I. Vámőr: Nem is fog látni bajtárs.

II. Vámőr: Odaát nincs ünnep!

I. Vámőr: De van! Csakhogy nem kívül, hanem belül, lélekben ünnepelnek elszakított testvéreink. (Megütődve néz jobbra.) Nézd csak, nézd! Mégis akadtak hát magyarok odaátról, akik dolgozni jöttek?

II. Vámőr: (Vizsgálódik jobbra.) De... ezek még gyerekek...

I. Vámőr: Annál rosszabb. Ugy látszik, ezeknek a szívéből az

oláh iskolában kiölték már a hazaszeretetet és a magyar nemzeti érzést...

II. Vámör: (Jobbra nézeget.) Három fiu. Kapa van a vállukon. Mit akarnak ezek itt a gyümölcsfák között kapálni? Itt nincsenek korai krumplicöldek s a szőlők messzebb vannak. Nem különös ez magának, bajtárs?

I. Vámör: Ez valóban különös, mondhatnám gyanus... Várjunk csak... Nézzük meg közelebbről az ábrázatukat...

Második jelenet.

Voltak. Károly. Jóska. Laci. (Vállukon kapával jönnek. Tisztes-ségtudóan kalapot emelnek.)

Károly: Adjon Isten jónapot!

I. Vámör: (Mérgesen.) Fogd be a szájadat! A határon nem szabad átbeszélni. Nem tudjátok ti ezt? Ne ácsorogjatok itt, hanem kotródjatok a dolgatokra.

Károly: (Körülnézve.) Katona bácsi! Ne haragudjon ránk. Mi nem akarunk rosszat. Magyar fiuk vagyunk.

I. Vámör: Magyar fiuk vagytok? Tudjátok-e, hogy micsoda nap van ma?

Laci: Március tizenötödike.

I. Vámör: Mi ideát ünneplünk és ti odaát kapálni indultok? És még azt meritek mondani, hogy magyar fiuk vagytok? Tolvaj olájok vagytok ti már... Takarodjatok innen!

Károly: (Büszkén.) Mi nem vagyunk oláhok.

II. Vámör: Még feleselni merészelsz? Tisztuljatok innen azonnal... máskülönben baj lesz...

Jóska: Menjünk be a szőlőbe fiuk!

Károly: Jól van! Menjünk! (Mindhárman elmennek jobbra.)

I. Vámör: Nagy a gyanum, hogy ezek a legénykéek nem tiszta dologban mászkálnak itt...

II. Vámör: Mire gondol bajtárs?

I. Vámör: Számításba jöhet a csempészéssel kapcsolatos átszökés...

II. Vámör: Ilyen gyerekek csak nem?

I. Vámör: (Legyint a kezével.) Bajánál is volt ilyen esetem. Ezeknél kisebb rác kölykök hordták át a szerb dohányt... Jó lesz ezekre is rávigyázni... Én megyek Tárnok felé, maga meg bajtárs! menjen a szilvasók alatt az őrbódéhoz és pár óra hosszáig tartsa szemmel ezt a három fiut. Ha átszökési szándékuk lenne, rögtön sipoljon... Meg fogom hallani, mert nem megyek messze! Viszontlátásra! (*I. Vámör el balra, II. Vámör el utána színén balra, de egyik előttér, másik háttér felé.*)

Harmadik jelenet.

Károly. Jóska. Laci. (Jobbról elősettenkednek.)

Károly: Ugy nézem, elmentek. (Eldobja a kapáját.)

Jóska: Még ne! Várjunk! Hátha leskelődnek...

Laci: Ugyan már, ezek nem granicsárok, hanem magyar katonák... Ezek nem leskelődnek...

Károly: De hiszen... ezek is elfogják a határátlépőket. Parancsuk van rá! Egyet azonban nem értek.

Jóska: Mit?

Károly: Látszott rajtuk, hogy valamiért haragszanak reánk... A multkor olyan szíves szóval beszéltek hozzánk, most meg még olájnak is elneveztek bennünket.

Laci: Valaki felbosszanthatta őket...

Jóska: Vagy nem kaptak reggelit, vagy pedig keveset kaptak... A granicsárok is akkor a legmérgeesebbek, ha a reggeli puliszka penészes... Bizonyosan ezeknek is penészes volt a puliszkájuk.

Laci: Szamár vagy Jóska!

Jóska: (Sértődötten.) Már aztán miért volnék én szamár?

Laci: Azt hiszed, hogy a magyar katonák is pulickát, meg vereshagymát reggeliznek?

Jóska: Hát mit? Kávét?

Laci: A dehogy is! Paprikás szalómát, meg füstölt kolbászt! Az való a magyar katonának.

Jóska: De szeretnék magyar katona lenni!

Károly: Fiuk! Elég a lotyogásból! Nem ezért jöttünk ki!

(Távolról jobbról harangszó hallszik.)

Laci: Halljátok? Harangoznak Magyarországon!

Károly: Hogy mondtad? Magyarországon! Hát ez a föld, ahol most állunk, micsoda? Ez talán Oláhország? (Mutat.) Azért, mert ezeket a gyászhatárfákat ide állították? Ez a föld magyar, mint ahogy mi is magyarok vagyunk, pedig oláh iskolába járunk. Halljátok a harangszót? A tárnoki templom harangja ünnepi misére hívja a falu népet. Ma odaát gyönyörű ünnepély lesz a községháza előtt, éppen úgy, mint tavaly volt. Emlékeztek fiuk? Átszöktünk. Senki nem kérdezte kik vagyunk, honnan jöttünk?

Laci: Milyen jól esett nézni azt a sok piros, fehér, zöld színű zászlót...

Jóska: ...és milyen szépeket mondott a pap bácsi a templomban, meg azok az urak a községháza előtt...

Károly: Azt mondták: lesz még magyar feltámadás...

Jóska: Elkergetik Bukarestig az olájt!

Laci: Meg hogy nemsokára felszabadítják a rabságban synlödő testvéreket. Azok a rabságban synlödők mi vagyunk.

Károly: Fiuk! A vámörök elmentek. Tavaly is átmentünk és nem vették észre... Este szépen visszaszöktünk. Átmenjünk-e?

Károly: Szerintem ezzel semmi gonoszat nem teszünk, de mi is akarunk ünnepelni március tizenötödikén. (Komolyan.) Barátaim! Térdeljünk le! (Leveszik kalapjukat és letérdelnek.) Tavaly is mielőtt átléptük volna a határt, Isten segítségét kértük és Ő megvédett bennünket... Kérjük most is. (Áhitattal.) Jó Isten! aki a Mennyben vagy! Hallgasd meg kérésünket! Mi magyar fiuk, oláh rabságban synlödünk, kérünk Téged, segíts még minket e mai napon! Nem akarunk semmi

rosszat tenni, csak egy kicsit magyarul ünnepelni, magyarul énekelni, imádkozni. Egy napra kiszökni a rabságból és a magyar szabadság nemzeti ünnepén, március tizenötödikén egy pár órára szabadok lenni. Segíts meg bennünket Istenünk! (Felkelnek.) Most pedig... gyerünk fiúk! (Mutatva.) Látjátok ott a templom tornyán a magyar zászlót? Lobogtatja március tizenötödike szellője... a szabadságot lehelő magyar szellő! Gyerünk! Az a zászló hívogat bennünket!

Laci: Előre, Isten nevében! (Átszaladnak a színen és balra el-sietnek.)

Negyedik jelenet.

(Pár pillanatig üres a színpad.)

II. Vámör: (Jobbról besiet és vizsgálódva néz szét.) Jól sejtettük! Ezek átszöktek a határon. (Sipol és tovább vizsgálódik.)

I. Vámör: (Beszalad jobbról.) Ugy-e megmondtam, hogy csempészek... Régen történhetett?

II. Vámör: Alig pár perce...

I. Vámör: Én rohanok az őrbódéhoz és betelefonálok a lakatnyára. Maga bajtárs azonnal induljon üldözésükre! Azonban... gyermekekkel lévén dolgunk, fegyvert nem szabad használni!

(Függöny legördül.)

MÁSODIK FELVONÁS.

Szín: Falusi utca. Háttér:: alacsony házak, távolról templomtorny látszik, ablakában nemzeti színű zászlóval. Jobbról egy nagyobb házfal részlete. Bejárat jobbról és balról fák között.

Első jelenet.

Miska. Pista. Géza. (Jobboldali falrészénél gomboznak.)

Miska: (Csapja a gombot.) Na! Ez már az enyém!

Pista: Az se igaz ám! (Nézik a földön a gombokat.)

Miska: (Arasszal mér.) Látod! Eléri!

Pista: Kifujom! (Lehasal. Fújja a gombot, a gomb kiugrik Miska kisujja alól.)

Miska: (Mérgesen ugrik fel.) Ez nem igazság! A nyelvvelled toltad ki!

Pista: Ki sem nyujtottam a nyelvemet. Nem igaz Géza?

Miska: Ide azt a gombot! Elnyertem!

Pista: Jó is volna! Hogyan?

Miska: Na legyen ez egyszer... de ezentúl Géza fújja ki!

Géza: (Busan.) Én nem fujom!

Miska: Miért nem?

Géza: (Láthatólag fogja a nadrágját.) Nincs már gomb a nadrágomon. Az utolsót is levágtam és ti elnyertétek... Ha lehajolok, le-
esik a nadrágom...

Miska: Az már a te bajod! Játsszunk tovább, Pista! (Gomboznak.)

Második jelenet.

Károly. Jóska. Laci. (Jobbról besietnek.)

(Miska és társai némán gomboznak.)

Károly: Hála Istennek, eddig sikerült...

Laci: Most hova?

Jóska: Menjünk a templomba!

Károly: (Megütközéssel nézi a gombozó társaságot.) Nézzétek csak! Na de ilyet! Ezek a fiuk március tizenötödikén gomboznak, ahelyett, hogy a templomba és az ünnepélyre sietnének!

Laci: Ez valóban furcsa. Kezdek kételkedni... Te Karcsi! Bizonyos az, hogy ma március tizenötödike van?

Karcsi: Miért kérde?

Laci: Mert ha az volna, ezek nem gomboznának itt...

Jóska: (Mutat.) Ott a zászló a tornyon!

(Harangszó hallatszik.)

Károly: (A gombozókhöz.) Mondjátok barátaim, miért nem mentek templomba?

Miska: (Kötekedve.) Hát ti miért nem mentek?

Károly: Oda igyeekszünk! Látom, nektek fontosabb dolog ennél a gombozás.

Miska: Kinek mi gondja van rá?

Károly: Tudjátok milyen szép nap van ma?

Miska: Hát persze...

Károly: És ti mégse mentek a templomba, vagy az ünnepélyre? Magyar gyermekek vagytok?

Miska: (Mérgesen.) Magyarok bizony!

Jóska: Nem vagytok azok! A magyarok most a templomba mennek és ott imádkoznak Magyarország feltámadásáért. Akik ma gomboznak, azok nem méltók arra, hogy a magyar nevet viseljék!

Miska: Hé! Hé! Lassabban! Hogy mersz te nekünk ilyeneket mondani? És kik vagytok ti? Olyan ismeretlen a fizimiskátok... Ügyeljétek mert megnadrágolunk benneteket!

Jóska: Ember is kellene ahhoz, kisöcsém!

Károly: Józsi! Ne kötekedj velük! Ezek valami haszontalan iskolakerülő gyermekek lehetnek. Menjünk a templomba!

Miska: (Dühbegurul.) Haszontalan vagy te! Iskolakerülő vagy te! (Károlynak ugrik és ütlegetni akarja, de Károly lefogja.) Eressz, eressz mert kikaparom a szemedet! Pista! Géza! Segítsetek!

(Rövid dulakodás, melyet nagy kiabálás kísér.)

Géza: (Num dulakodik. A fal mellett busan áll, fogja a nadrágját és kiabál.)

Harmadik jelenet.

Miska: (Károlyra mutatva.) Jancsi! Ez a fiu kiesufolt! Azt mondta, hogy haszontalan, iskolakerülők vagyunk.

Voltak. Jancsi. Gyurka. Gábor. (Jobbról jönnek. Meglátva a jelenetet, megdöbbenve sietnek a dulakodókhoz és szétrángatják őket.)

Jancsi: Szét csak szaporán! Nézze meg az ember!

Jancsi: Nem is mondott valami nagy sértést rád nézve...

Pista: Meg még azt mondotta, hogy nem vagyunk magyarok...

Géza: Igen, igen...

Jancsi: (Károlyhoz, komoly hangon.) Miért mondtad ezt nekik?

Károly: A jó magyar fiuk március tizenötödikén a templomba, az ünnepélyre sietnek és nem töltik gombozással az idejüket.

Jancsi: Hm! Hát barátom, ebben neked adok igazat!

Gyurka: (Miskához.) Szégyelhetnétek magatokat! És még nektek áll feljebb?

Miska: (Hebegve.) Hát... hát... megmondom az igazat... el is felejtettem, hogy március tizenötödike van.

Gábor: Persze... aki többet jár az iskola mellé, mint belé, az az ilyesmit könnyen elfelejti...

Jancsi: (Szigoruan.) Miska! Azonnal induljatok az iskolába! Onnan együtt megyünk a templomba!

Jóska: De be ne mondjatok a tanító urnak!

Jancsi: Nem szokásunk az árulkodás...

Miska: (Károlyhoz.) Te fiu! Én nem haragszom rád! Neked volt igazad.

Károly: Jól van barátom... én sem haragszom.

Miska: (Pistához és Gézához.) Menjünk az iskolához!

Géza: Én nem mehetek! Leesik a nadrágom!

Pista: Van nálam sárkánypárga, majd felkötjük vele... (Mindhárman elmennek balra.)

Jancsi: (Károlyékhoz.) Kik vagytok ti, fiuk? Ti nem a mi iskolánkba jártok?

Károly: (Mosolyogva.) Nem emlékszel reánk? Az elmúlt évben március tizenötödikén találkoztunk...

Jancsi: (Kutatva nézi őket.) Hohó! Kezdek emlékezni! Nem ott künn a szilvásoknál?

Károly: (Bólogatva.) De igen!

Jancsi: (Nagy örömmel.) Szervusztok fiuk! (Megöleli Károlyt és társait.) Gábor, Gyuri! Öleljétek meg őket! Megérdemlik!

Gábor: De mégis... kicsodák?

Jancsi: Hogy kik? Odaátról való magyar testvérek, akik — mint tavaly — úgy az idén is átszöktek a határon.

Gyurka: Átszöktek a határon? De miért?

Laci: Azért, hogy mi is ünnepeljük március tizenötödikét! Hogy mi is kérjük veletek együtt a jó Istent a nemzeti ünnepen, hogy adja vissza a régi határokat!

Károly: ...és üzze el az elnyomókat!

Jancsi: Igen... ezt mondtátok nekem egy évvel ezelőtt is, mikor estefelé a szőlőnkben találkoztam veletek.

Gábor, Gyuri: (Örömmel, kiabálva ölelgetik Károlyt és társait.)

Gábor: Éljen! Éljen!

Gyuri: Ez aztán a merészség! Meglátszik, hogy magyarok vagytok! Ma az én vendégeim lesztek! Meghivlak benneteket ebédre!

Jancsi: Fiuk! Legyünk óvatosak! Barátaink nem mutathatják magukat házaknál! Az ünnepély után kimegyünk a tanyánkra! Arra, nem jár senki! Viszünk ki elemőzsiát. Jól tartjuk vendégeinket és este felé a szőlőkben átsegítjük őket a határon. Legalább egész délelőtt elbeszélgetünk odaát raboskodó testvéreink sorsáról.

Gábor: Jó lesz így?

Károly: Köszönöm testvér a jóságtokat! Nagyon jó lesz!

Jóska: (Balra vizsgálódva.) Hopp! (Ijedten.) Baj, van fiuk! Nézzetek csak! (Balra néznek.)

Károly: (Megrettenve.) Tyű! a vámőrök!

Laci: (Magyarázólag Jancsihoz.) Láttak bennünket a határon túl és ha felismernek, akkor bajba kerülhetünk...

Jancsi: (Feltalálva magát.) Álljunk gyorsan sorba és siessünk az iskolához!

(Gyorsan párokat alakítanak és jobbra elsietnek.)

Negyedik jelenet.

I. Vámőr. II. Vámőr: (Kényelmes léptekkel jönnek balról.)

II. Vámőr: (Jobbra mutat.) Nem azok ott?

I. Vámőr: (Vizsgálódik.) Nem! Azok idevaló iskolásgyermekek. Szép sorban mennek a templomba.

II. Vámőr: Reájuk akadunk-e?

I. Vámőr: A falut el nem hagyhatták, mert az országutakat figyeli az őrség. A föld el nem nyelhetette őket, tehát reájuk kell akadnunk.

(Függöny.)

HARMADIK FELVONÁS.

Szin: Falusi iskola tanterme. Egy-két pad (ahogy a szinpad magengedi), asztal és vele együtt szék a tanítónak, fal mellett még két szék az esetleges vendégeknek. A falon feszület és néhány történelmi szemléltető kép. Jobbról és balról kijárat.

Első jelenet.

Jancsi. Gábor. Gyuri. Károly. Jóska. Laci. Miska. Pista: (A padok előtt állva beszélgetnek.) *Géza.* (Az ajtónál áll és kukucskál kifelé.)

Jancsi: Mondd tovább Karcsi, ez roppant érdekes!

Károly: A dászkál azt tanítja, hogy a magyarok 1848-ban azért követeltek maguknak nagyobb szabadságot, hogy őket jobban elnyomhassák, rabságban tarthassák...

Jancsi: És ezt ti elhiszitek?

Károly: A dehogy! Titokban mi is olvasunk ám magyar könyveket. Le merem fogadni, hogy Laci — aki a legkisebb közöttünk — tudja ugy a magyar nemzet történetét, mint hozzája hasonló idevaló fiu.

Jancsi: Na ezt megpróbáljuk... Miska! Mondd csak, mi történt 1848 március tizenötödikén?

Miska: (Szurkolva.) 1848 március tizenötödikén? Azt kérdeled? Hát... izé...

Jancsi: Na?

Miska: (Hirtelen kivágja.) Akkor történt a... honfoglalás...

(Nagy kacagás.)

Jancsi: (Szemrehányóan Miskához.) No, szépen nézünk ki! Halljuk hát Lacit!

Laci: 1848 március tizenötödikén a pesti nép és az ifjuság, élükön Petőfi Sándorral, Jókaiival, Vasvárival, Irinyivel a Landerer nyomdában kinyomatatta a »Talpra magyar!«-t és a »Mit kíván a magyar nemzet?« tizenkét pontját. Nagy népgyűlést tartottak a Nemzeti Múzeum előtt. Kiszabadították börtönéből a rab Tancsics Mihályt, akinek szabadságeszméért ült börtönben. A szabadság jelszavával megindították a magyar nemzet szabadságmozgalmát. Ez történt 1848 március tizenötödikén...

Jancsi: Valamit kifelejtettél!

Laci: Tudom! Kifelejtettem azt, hogy a március tizenötödikei forradalom vérnélküli nemes megmozdulása volt a magyar nemzetnek...

Jancsi: Hát Miska... Bujj el!

Miska: Na megálljatok! Azért is meg fogom tanulni! Majd mához egy évre kérdezzétek ezt tőlem...

Jancsi: Folytassuk Karesi! Most te kérdezz tőlünk valamit?

Károly: Mondjátok meg, mi az a Trianon?

Miska: (Előugrik.) Ezt már tudom én is... Az, hogy üsd az olájt!

Károly: Ez már igaz! (Kezet nyújt Miskának.) Szerbusz! (Jancsihoz.) De azt mondjátok meg, hogy ez a szó: Trianon, mit jelent?

Jancsi: Valami palota Párizs mellett...

Károly: Már látom, hogy nem tudjátok. Ide figyeljete! Az oláh nyelv egy kicsit hasonlít a latinhoz. Olábul a három az „tri“, latinnul: »Tria«...

Gábor: Ahá! Pedzem már! Trianon szóban a »tria« hármat jelent...

Jancsi: De mi az a három betű: non?

Károly: Azt is megmondom. Olábul a nem úgy hangzik »nu«. Latinul »non«, tehát...

Jancsi: Érdekes! Tria...non, az három »nem«-et jelent...

Gyuri: (Szinte ujjongva.) Megvan! Ez azt jelenti: Nem! Nem! Soha!

Mind: (Harsogva kiáltják.) Nem! Nem! Soha!

Géza: (Beszalad az ajtótól.) Fiuk! Helyre! Jönnnek!

Károly: Hát velünk mi lesz?

Jancsi: (Jobbra mutat.) Itt van ez a kis szertár! Ide fogtok bujni! Az ajtót csak behajtuk. Mindent jól hallotok.

Laci: Jó lesz! Gyerünk!

Károly: Jóska. Laci: (Elsietnek jobbra.)

Jancsi: (Rendelkezve.) Mindenki helyre megy! Szépen ül! (A fiuk megteszik.)

Második jelenet.

Voltak. Tanító. Bíró. Szilvási: (Jobbról jönnek.)

Mind: (Felállanak és köszönnek.) Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Tanító: Mindörökké amen!

Jancsi: (Tanító elé lép és katonásan jelent.) Tanító ur! Tisztelettel jelentem, rendetlenség nem fordult elő! Mindenki jó volt!

Tanító: Örülök, mikor ilyet hallok! Szakács Miska is jó volt?

Jancsi: Igenis!

Tanító: Na ez, már szép dolog. (Bíróhoz.) Tessék helyet foglalni bíró ur! (Szilvásihoz.) Foglaljon helyet egyháztanács tag ur! Azonnal megkezdjük az ünnepélyt.

Bíró: Köszönjük alássan! (Leülnek.)

Tanító (A fiukhoz.) Álljatok fel!

Mind: (Egyszerre felállanak.)

Harmadik jelenet.

Voltak. I., II. Vámörök: (Besietnek balról.)

Tanító: (Megütödvé néz rájuk.)

I. Vámör: Jónapot! Bocsánat... de fontos dologban jöttünk...

Tanító: Jónapot! Valakit keresnek?

II. Vámör: Igen! Három csempészt!

I. Vámör: Szökevényeket.

Bíró: Itt az iskolában?

I. Vámör: Igen... Határozottan tudjuk, ahogy idejöttek. Mégpedig a templomból a gyermekek sorai között.

Tanító: De hát az lehetetlen... Csempészek a gyermekek sorai között?

I. Vámör: Igen... mert azok a csempészek maguk is gyermekek...

Tanító: (Csodálkozva.) Gyermekek? Hm? Kaszás János!

Jancsi: Tessék parancsolni tanító ur!

Tanító: Igaz az, amit a vámör urak mondanak?

Jancsi: Hazudni nem szoktam, megmondom: igaz!

Tanító: (Szigoruan.) Miért nem jelentetted ezt nekem?

Jancsi: (Zavarban van.) Hát tetszik tudni...

Tanító: Nos? Ötölsz-hatolsz? Beszélj őszintén és ne köntörfalazz!

I. Vámör: Hol vannak most a szökevények? Erre akarunk feleletet kapni!

Tanító: Halljuk! Tudjátok?

Jancsi: Igenis... de...

Tanító: (Bosszus csodálkozással.) De? Mit jelentsen ez, Kaszás János?

Negyedik jelenet.

Voltak. Károly. Jóska. Laci: (Balról bejönnek.)

Károly: Itt vagyunk!

I. Vámör: Ahá! Előjöttek jómadarak? Azonnal idejönni! (II. Vámörhöz.) Motozza meg őket bajtárs!

II. Vámör: (Kutatja a három fiu zsebeit s a zsebekből spárta, zsebkések, ceruzavégek, lim-lomok kerülnek elő.)

I. Vámör: A neveiteket halljam!

Károly: Az én nevem: Csanádi Károly. (Mutat.) Öt Földházi Lászlónak, öt pedig Palotai Józsefnek hívják.

II. Vámör: (Méltatlankodva.) Nincs ezeknél semmi!

I. Vámör: Nincs? Akkor már bizonyosan leadták valahol a csempészett holmikat. (Szigoruan.) Feljeltek a kérdésemre! Miért léptétek át a határt és mit hoztatok át?

Károly: (Komoly, megilletődött hangon.) Hogy miért léptük át a határt? Megmondom... Azért, mert hallottuk március tizenötödike ünnepi harangszavát. Mert láttuk a tárnoki templom tornyából hívogatóan felénk integető magyar zászlót... Ezért jöttünk át. Azért, hogy mi is, mint a szabad magyar fiuk, magyarul imádkozhassunk és magyarul énekelhessünk legalább egyszer egy esztendőben. És hogy mit hoztunk át? Semmi mást, csak magyarul érző, magyarul dobogó szívünket!

I. Vámör: (Megdöbbenve.) Te? Te most hazudsz?

(A padban izgatottan figyelő gyermekek felugrálnak.)

Mind: (Kiaálva.) Nem hazudik! Igazat mondott! Igaza van!

Tanító: (Szigoruan.) Csend legyen!

Jancsi: Tessék megengedni, de mi tudjuk, hogy barátunk igazat mondott! Velünk voltak, velünk imádkoztak, velünk énekeltek a templomban Magyarország feltámadásáért és ide is azért jöttek, azért bujtattuk el őket a szertárba, hogy végig hallgathassák a mi ünnepélyünket. A múlt évben is átjöttek március tizenötödikén. Erre 'én,' Gyuri és Gábor vagyunk a tanuk. És tavaly is ünnepelni jöttek át!

Gábor. Gyuri: Ugy van! Igaz!

I. Vámör: (Károlyhoz.) Miért volt nálatok ma reggel kapa?

Károly: Azért katoná bácsi, hogy az oláhoknak fel ne tünjön a határra való kijövetelünk...

I. Vámör: (Megenyhülten.) Hm! Ez elfogadható magyarázat...

II. Vámör: Véleményem szerint az engedély nélküli határátlépés vétsége mégis fennforog! Le kell őket tartóztatni...

I. Vámör: Fennforog? Hm! Hát... hadd forogjon fenn! Hogy én letartóztassam ezt a három derék magyar fiut? Azt már nem bajtárs! Erre az esetre nincs szabályzat és paragrafus! Az ilyen esetben — most figyeljen jól! — ez az eljárás! (Megölelgeti Károlyt, Jóska és Lacit.) Éltessen az Isten benneteket, kedves magyar fiuk! Hát csak ünnepeljétek nyugodtan! S ha eljön az este, várni fogunk benneteket az örbódénál. Majd mi fogunk benneteket átsegíteni a határon, hogy hajatok szála sem görbülhet meg!

Károly: Köszönjük a jóságát katona bácsi!

I., II. Vámörök: (Tisztelegve tanítóhoz.) Bocsánat, hogy megzavartuk az ünneplét. Adjon Isten jobb napokat a magyarnak! (Ez I. Vámör mondja.)

II. Vámör: Gyerünk bajtárs! (Mindketten el.)

Tanító: (Károlyhoz és társaihoz.) Kedves fiaim! Trianonnak apró rab magyarjai, kiket áthozott, átvonzott a szabadságot lehelő március szellő a gyászhatárokon, szívem minden melegével üdvözöllek benneteket! Egy nagy-nagy üzenetet hoztatok ti át nekünk... egy biztató, némaságában is harsogó üzenetet. Azt, hogy taníthatják bár idegen nyelven, idegen szokásokra korbáccsal, erőszakkal Trianon rab magyar fiait... a magyar szív... a magyar lélek csak magyar marad! Örökre magyar marad! Megértettük ezt az üzenetet és mi válaszolunk rá! Fiuk! Mi a ti üzenetetek?

Jancsi: (Károlyhoz lép.) Ez a mi üzenetünk: majd ha mi megölnénk, lehullanak Trianon bilincsei! Akkor a Kárpátoktól az Adriáig mindenütt lengeni fognak a szabadság háromszíntű zászlói március tizenötödikén, mert mi soha nem nyugszunk bele Hazánk megcsontolásába! (Károly megöleli Jancsit.)

Mind: (Kiabálva.) Nem! Nem! Soha!

(Függöny.)

VEGE.

